

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.1.2026 alkaen

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 111
167/02.09.00/2025

Kunnanhallituksen esitys Kunnanvaltuusto päättää, että se ottaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut käyttöön Pelkosenniemen kunnassa 1.2.2026 alkaen.

Päätös Kunnanvaltuusto päätti, että se ottaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut käyttöön Pelkosenniemen kunnassa 1.2.2026 alkaen.

Käsittely Keskustan, Pyhä-Pelkosenniemi yhteislistan, Vasemmistoliiton ja Vihreiden valtuustoryhmät pitivät asiassa ryhmäpuheenvuorot.

Vihreiden valtuustoryhmän puheenvuorossa Heidi Karnaattu toi ryhmän esityksen, että päätösesitys hylätään ja kunta jatkaa tarjoamalla maksuttoman varhaiskasvatuksen kaikille perheille tulotasosta riippumatta. Eeva Airas kannatti esitystä.

Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu muutosesitys, on syytä äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestys siten, että kunnanhallituksen esitys on JAA ja vihreiden ryhmän esitys on EI.

Suoritettiin nimenhuutoäänestys.

Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen:

Annettu yhteensä kolmetoista (13) ääntä:

JAA seitsemän (7) ääntä: Jaakkola Johanna, Kallio Markku, Kallio Tarja, Lakso Laura, Poikela Marko, Taipola Piia, Tossavainen Timo

EI kuusi (6) ääntä: Airas Eeva, Kankaanranta Markku, Karnaattu Heidi, Nenonen Kati, Uusitalo Janne, Ohrankämmen Vilma

Puheenjohtaja totesi, että kunnanvaltuuston päätökseksi tulee kunnanhallituksen esitys.

Heidi Karnaattu, Eeva Airas, Kati Nenonen, Markku Kankaanranta ja Vilma Ohrankämmen jättivät asiassa eriävät mielipiteet.

Tero Luoma-aho saapui kokoukseen pykälän käsittelyn jälkeen klo 16:41. Vilma Ohrankämmen poistui kokouksesta klo 16:41.

Tiedoksi

Muutoksenhaku Päätöksestä voi hakea muutosta kuntalain 135 §:n mukaisesti kunnallisvalituksella hallinto-oikeudelta.

Kunnanhallitus 01.12.2025 § 408

Päätösesitys Kunnanhallitus päätti ottaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut käyttöön Pelkosenniemen kunnassa 1.2.2026 alkaen.

Päätös	Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se ottaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut käyttöön Pelkosenniemen kunnassa 1.2.2026 alkaen.
Käsittely	Vt. hyvinvointijohtaja selosti asiaa keskeytetyn kokouksen aikana. Kunnanjohtaja teki muutetun päätösesitys: Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että se ottaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksut käyttöön Pelkosenniemen kunnassa 1.2.2026 alkaen. Eeva Airas esitti, että varhaiskasvatusmaksuja ei aseteta, sillä niillä on vaikutusta perheiden taloudelliseen tilanteeseen, se vaarantaa yhdenvertaisuuden, sen taloudellinen hyöty kunnalle on pieni ja esityksen mukainen laskelma perustuu oletuksiin. Tuotto-odotukseen nähden riski lapsiperheiden hyvinvoinnille ja kunnan veto- ja pitovoimalle on haitallinen. Lapsiperheiden tukeminen on kunnalle pitkän aikavälin etu. Maksun käyttöönoton haitat ovat hyötyjä suuremmat. Markku Kankaanranta kannatti esitystä Puheenjohtaja totesi, että koska on tehty pohjaesityksestä poikkeava kannatettu muutosesitys, on syytä äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestystavaksi nimenhuutoäänestys siten, että kunnanjohtajan muutettu päätösesitys on JAA ja Airaksen esitys on EI. Suoritettiin nimenhuutoäänestys. Puheenjohtaja totesi äänestyksen tuloksen: Annettu yhteensä kuusi (6) ääntä JAA Neljä (4) ääntä Kallio Tarja, Lakso Laura, Poikela Marko, Tossavainen Timo EI Kaksi (2) ääntä Airas Eeva, Kankaanranta Markku Puheenjohtaja totesi, että kunnanhallituksen päätökseksi tulee kunnanjohtajan muutettu päätösesitys Eeva Airas jätti eriävän mielipiteen.
Perustelut	Asian palauduttua valmisteluun 20.10.2025 järjestettiin varhaiskasvatuksen lasten vanhemmille 5.11.2025 keskustelutilaisuus Kirkonkylän päiväkodilla. Kuulemistilaisuudella ei tavoitettu kaikkia varhaiskasvatuksen vanhempia, joten kunta järjesti sähköisen kyselyn varhaiskasvatuksesta. Kyselyyn vastasi 11 päivän aikana 32 vanhempaa. Keskustelutilaisuudessa ja kyselyn vastauksissa korostui vanhempien huoli mahdollisen varhaiskasvatusmaksun vaikutuksesta heidän perheensä talouteen sekä kunnan veto- ja pitovoimaan. Lisäksi keskustelussa ja tuloksissa korostuivat tarpeet saada lapsi varhaiskasvatukseen lapsen lähipäiväkotiin ja ehdottomasti sisarusten kanssa samaan päiväkotiin. THL on laatinut ennakkoarvioinnin (EVA) pohjan lapsiin ja heidän perheisiinsä kohdistuvaa päätöksentekoa varten. Kunnassa on tehty THL:n mukainen EVAus, joka esityslistan liitteenä. Liitteestä selviää, että maksulla ei ole suoranaista vaikutusta lasten saamaan varhaiskasvatuksen laatuun, vaan vaikutus on lasten perheiden taloudelliseen tilanteeseen ja sitä kautta mahdollisuuteen osallistua varhaiskasvatukseen. Varhaiskasvatuksen ensimmäisen vuoden maksujen tuotoksi tehdyn kyselyn perusteella kertyisi noin 10 000 € aloituskulujen jälkeen, jotka arvioitu olevan IT-ohjelmien osalta noin 10 000 € ja maksuliikenteen osalta

noin 6 000 €. Maksun käyttöön otto 1.2.2026 ei tosi aloitusvuodelle tuloja, mutta vuodelle 2027 tuotto olisi 15 000-20 000 €.

Valmistelija	vt. Hyvinvointijohtaja Sirpa Koskenlaine, puh. 0400 222 191
Esittelijä	vt. Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Kunnanhallitus 20.10.2025 § 342

Päätösesitys	Kunnanhallitus 1) päättää muuttaa varhaiskasvatuksen maksulliseksi 2) hyväksyy varhaiskasvatuksen asiakasmaksut 1.1.2026 alkaen esityksen mukaisesti 3) hyväksyy asiakasmaksuohjeeksi luonnoksen Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuohjeistus 1.1.2026 alkaen.
Päätös	Kunnanhallitus päätti palauttaa asian valmisteluun.
Käsittely	Hyvinvointijohtaja selosti asiaa keskeytetyn kokouksen aikana. Markku Kankaanranta esitti, että asia palautetaan valmisteluun. Perusteluina esitykselle Kankaanranta esitti, että asiaa ei ole valmisteltu kuntalain § 29 ja hallintolain § 31 mukaisesti. Eeva Airas kannatti esitystä. Kunnanhallitus hyväksyi Kankaanrannan esityksen yksimielisesti.
Perustelut	Pelkosenniemen kunnassa varhaiskasvatus on ollut maksutonta, mutta kiristyneen taloustilanteen vuoksi maksun takaisin asettaminen varhaiskasvatukselle on ajankohtainen. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksut on sidottu indeksiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain (1503/2016) 16 §:n perusteella. Indeksitarkastukset tehdään kahden vuoden välein. Edellinen indeksitarkastus tehtiin 1.8.2024. Tulorajat muuttuivat myös 1.3.2023 tehdyn varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen vuoksi. Elokuun 2024 alusta astui voimaan tulevista varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen indeksitarkastuksista 4.12.2023 annettu opetus- ja kulttuuriministeriön ilmoitus (1062/2023). Elokuun 2024 alusta indeksitarkastuksen myötä varhaiskasvatuksen ylin perittävä maksu nousi 311 euroon. Alin perittävä maksu nousi 30 euroon. Toisesta lapsesta perittävä maksu on enintään 40 % nuorimman lapsen maksusta eli enintään 124 euroa kuukaudessa. Seuraavien lasten maksu on 20 % nuorimman lapsen maksusta.

Perheen koko	Vähimmäistuloraja €/ kk	Maksu %	Maksu 311 €/kk, jos tulot enemmän kun €/kk
2	4 066	10,7	6 986
3	5 245	10,7	8 147
4	5 956	10,7	8 858
5	6 667	10,7	9 569
6	7 376	10,7	10 278

Yli kuusihenkisen perheen tulorajaa korotetaan kustakin seuraavasta lapsesta 275 euroa 1.8.2024 lähtien.

Varhaiskasvatuksesta perittävä asiakasmaksu määräytyy perheen koon ja tulojen sekä lapsen palveluntarvesopimuksen perusteella. Maksua määriteltäessä otetaan tuloina huomioon lapsen, hänen vanhempiensa tai muun huoltajan sekä näiden yhteistaloudessa avioliitossa tai avioliitonomaisissa olosuhteissa elävän henkilön veronalaiset ansio- ja pääomatulot sekä verosta vapaat tulot.

Maksutuoton odotus on 35 000-40 000 €/vuosi. Maksutuoton odotus perustuu lähikunnista saatuun tietoon, jonka mukaan käytön mukaisista maksuista keskimäärin 30 % maksaa täyden talukkomaksun.

Hoidon laajuus 100%

	Yli 15 pv/kk Korkein maksu	11-15 pv/kk Korkein maksu	Enint. 10 pv/kk Korkein maksu
1. Lapsi	311 €	233 €	156 €
2. Lapsi	124 €	93 €	62 €
3. Lapsi	62 € (20% täydestä)	47 €	31 €

Laskennallisesti tuon 30 %:n mukaan olisi vuoden maksutuotto 15.10.2025 tietojen mukaisesti: Yli 15 pv/kk Korkein maksu -> 23 947 €, 11-15 pv/kk Korkein maksu -> 7 689 € ja Enint. 10 pv/kk Korkein maksu -> 5 148 € eli yhteensä 36 784 €.

Maksutuottoon vaikuttaa lapsen hoitoaika ja perheen tulot, joten laskenta perustuu aina vain arvioon tulevasta tuotosta.

Laissa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (1503/2016) 10 § sanotaan: Peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta perittävä maksu Jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat eivät ota vastaan lapselle haettua ja myönnettyä paikkaa varhaiskasvatuksessa eikä paikkaa ole peruutettu ennen kunnan päätöksen mukaisen varhaiskasvatuksen alkamista, lapsen vanhemmilta tai muilta huoltajilta voidaan periä puolet tämän lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta.

Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä, voidaan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta periä puolet tämän lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta. Vaikka perheen tulot olisivat niin pienet, ettei lapselle ole määrätty kuukausimaksua, voidaan tässä momentissa tarkoitettulla tavalla käyttämättä jätetystä varhaiskasvatuksesta kuitenkin periä puolet 7 §:n mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksun käyttöönotto 1.1.2026 vatii myös asiakasmaksuohjeen, jossa tarkemmin ohjeistetaan varhaiskasvatuksen

asiakasmaksukäytäntöä. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuohje 1.1.2026 alkaen on esityslistan liitteenä.

Maksuihin siirtyminen vaatii IT-ohjelmien integrointia, johon varataan päivähoiton budjettiin 10 000 €. Maksujen käsittely lisää käyttötalouden kuluja laskutustyön osalta noin 6 000 €/vuosi.

Valmistelija	vt. Hyvinvointijohtaja Sirpa Koskenlaine, puh. 0400 222 191
Esittelijä	vt. Kunnanjohtaja Mikko Merikanto
Tiedoksi	
Muutoksenhaku	Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.